

Solidarnost

Za pravično družbo.

SOLIDARNOST, ZA PRAVIČLNO DRUŽBO

ODGOVORI NA VOLILNA VPRAŠANJA SINDIKATOV

Spoštovani, posredujemo vam odgovore stranke Solidarnost, za pravično družbo, na zastavljena vprašanja.

Katera področja v Sloveniji je po vašem mnenju potrebno urediti? Pojasnite po 3 najpomembnejše rešitve na področjih, kjer menite, da so spremembe nujne.

ODGOVOR:

V Solidarnosti bi izpostavili tri področja:

1. Pravična delitev dodane vrednosti.

a) Potrebna je redistribucija bogastva za doseg socialne pravičnosti:

- pravičnejša davčna obremenitev z razbremenitvijo srednjega razreda in višjo obremenitvijo najvišjih dohodkovnih razredov
- davčne olajšave ob reinvestiranju dobička
- obdavčitev vseh transferjev v davčne oaze
- progresivni davek na dediščine

b) Potrebna je delitev dobička med vse zaposlene: zakonodaja, ki bo pravičneje določila dobiček med vse, ki ga ustvarjajo, in sorazmerno s tem porazdelila tudi tveganje ob izgubi; sodelovanje zaposlenih pri odločanju o delitvi dobička

c) Družbeno sprejemljiv in zakonsko omejen razpon dohodkov v javnem ter zasebnem sektorju:

- sprejem ustrezne zakonodaje, ki bo omejila razpon plač v javnem in zasebnem sektorju na največ 1 : 5, pri čemer bo nominalna višina odvisna od uspešnosti posameznega podjetja oziroma ustanove
- večji poudarek na variabilnem delu plače v javnem sektorju glede na ocene delovne uspešnosti

č) najmanjša plača in/ali socialni transfer:

- določitev kriterijev, s katerimi se določa najmanjša plača in/ali socialni transfer, ki posamezniku in njegovi družini ne zagotavlja le preživetja, temveč primerno raven telesnega, duševnega in socialnega blagostanja

d) sodelovanje zaposlenih pri upravljanju in vodenju podjetja

2. Enakost in enakopravnost

Pravica do zaposlitve in plačila za delo:

- dopolnitev Ustave s pravico do zaposlitve
- pospeševanje javnih del
- odprava izkoriščanja ekonomskih migrantov (ekonomsko suženjstvo) in vseh drugih oblik izkoriščanja delavcev
- odprava zlorab dela študentov
- odprava izsiljevanja brezplačnega dela pod pretvezo bodoče zaposlitve

Pravica do bivališča

- dopolnitev Ustave s pravico do bivališča
- sprejem zakonskih in drugih ukrepov, ki vsakemu državljanu zagotavljajo dostopnost do primerne bivališča, kar vključuje zavetišča in druga začasna bivališča
- sprejem zakonskih in drugih ukrepov, ki preprečujejo prisilne izselitve, pri katerih bi bile kršene temeljne človekove pravice

Polna zaposlenost

- ustvarjanje pogojev, ki omogočajo polno zaposlenost (skrajševanje delovnega časa, krepitev aktivne politika zaposlovanja, olajšanje prehajanja iz ene zaposlitve v drugo); povečanje samooskrbnosti in drugi ukrepi naše gospodarske politike

Kakšen je vaš program razvoja gospodarstva in delovnih mest v državi, usmeritev v razvoj novih, okolju prijaznih delovnih mest? Naštete 3 najpomembnejše cilje, ki jih boste zasledovali.

Predvsem potrebujemo dolgoročno strategija gospodarskega, socialnega in sonaravnega razvoja. Dolgoročna strategija gospodarskega, socialnega in sonaravnega razvoja mora ob upoštevanju primerjalnih prednosti in omejitev Slovenije graditi na:

- kakovosti
- predelovalni industriji z visoko dodano vrednostjo ob nizki porabi energije
- prehranski samooskrbi
- smotrni uporabi lesa in vode kot edinih strateških dobrin, ki jih imamo v izobilju
- varčevanju z energijo
- zaščiti potrošnikov

- prizadevanju za socialno občutljivo, solidarno, razmišljujočo in kulturno bogato družbo
- prizadevanju, da lahko vsak posameznik polno izkoristi svoje zmožnosti ter v največji meri prispeva k svoji sreči in k razvoju in blagostanju družbe
- ohranjanju okolja, krajinske raznolikosti, vodnega in gozdnega bogastva ter biotske raznovrstnosti prihodnjim rodovom kot izjemne dragocenosti

Ob tem pa izpostavljamo še naslednje strateške usmeritve:

- Slovenija ostaja in se razvija kot industrijska država
- ohranitev in razvoj obstoječih perspektivnih industrijskih jeder
- razvoj industrijskih in razvojnih kompetenc ter sistematično iskanje in izkoriščanje globalnih tržnih niš
- načrten in koordiniran razvoj industrijskega okolja (infrastruktura, podporne storitve, izobraževanje, znanost, kapital)
- podvojitve vlaganj v razvoj, tako v kvalitetno raziskovanje na univerzah kot tudi v podjetjih
- združevanje kapacitet s promocijo grozdov ob aktivnem sodelovanju države
- sistematična promocija tehničnega izobraževanja

- izboljšanje prehranske samooskrbe in s tem prehranske varnosti
- dvig prehranske varnosti Slovenije s pomočjo okoljsko pretehtanega povečanja kmetijskih površin in večje pridelave zdrave hrane
- preusmeritev pomembnejšega dela kmetijskih gospodarstev v tržno ekološko pridelavo in predelavo
- dosledna legalizacija industrijske konoplje
- pospeševanje zaščite kmetijskih pridelkov oziroma živil z eno izmed shem kakovosti (geografska označba, označba porekla itd.)
- obvezno označevanje izdelkov o vsebnosti škodljivih snovi: sladkorja, maščob, soli in gensko spremenjenih organizmov
- sprejem dodatnih ukrepov za pospeševanje neposredne prodaje s kmetijskih gospodarstev in s tem lokalne in regionalne samooskrbe
- spodbujanje povezovanja in sodelovanja med kmetijskimi gospodarstvi pri načrtovanju predelave in prodaje pridelkov in izdelkov (strojne skupnosti, zadruga kot neprofitne skupnosti v 100-odstotni lasti kmetov zadružnikov) z ustreznimi prilagoditvami zakonodaje o gospodarskih družbah
- zaostritev pogojev za distribucijo in uporabo fitofarmaceutskih sredstev
- nadaljevanje procesa izboljšanja posestne in parcelne strukture
- dosledno ohranjanje preostalih kmetijskih zemljišč; ponovna vzpostavitev kmetijskih zemljišč na že degradiranih okoljih, kjer je mogoče
- izobraževanje na vseh ravneh o kakovosti življenja, zdravi prehrani in okoljskih tveganjih
- sprejem programa zaposlovanja v kmetijstvu
- priprava predloga o začasni ustanovitvi kmečkih skupnosti za brezposelne
- les naj postane strateška surovina
- ohranitev javne gozdarske službe v obliki enotne državne službe za vse gozdove, ne glede na lastništvo
- izboljšanje gospodarjenja z državnimi gozdovi tako, da bo zagotovljena večja preglednost in finančna učinkovitost gospodarjenja

- opredelitev lesa kot nacionalne strateške dobrine, podpora regionalnim gozdno-lesnim verigam za proizvodnjo izdelkov z dodano vrednostjo
- aktivacija potenciala zasebnih gozdov (spodbujanje povezovanja manjših lastnikov, kar viša konkurenčnost na trgu) – s tem bomo prispevali tudi k ohranitvi poseljenosti podeželja
- sistemska ureditev označevanja polizdelkov in izdelkov glede na emisije toplogrednih plinov
- uvedba ekološke nalepke za lesne izdelke
- spodbujanje uporabe lesa v gradbeništvu, predelovalni industriji, kmetijstvu in energetiki
- uvedba olajšave iz naslova okoljskih dajatev

Ali nameravate ohraniti obseg javnih storitev? Na kakšen način nameravate izboljšati učinkovitost, kakovost in dostopnost do javnih storitev? Navedite 3 ukrepe, ki jih boste predlagali v ta namen.

Obseg javnih storitev je potrebno okrepiti. V tem odgovoru se omejujemo na področje zdravstva.

- financiranje najmanj 85 % stroškov zdravstvenega varstva bo temeljilo na obveznem zdravstvenem zavarovanju na podlagi prispevka od vseh oblik dohodka
- odprava doplačil za zdravstvene storitve in s tem dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ter njegova nadomestitev s povečanim zdravstvenim prispevkom delojemalcev
- postopno povečanje deleža sredstev za zdravstveno varstvo na 10 % BDP
- določitev košarice potrebnih zdravstvenih pravic, do katere imajo dostop vsi, ne glede na finančne zmožnosti, in zagotavljanje njenega financiranja izključno s solidarnim zbiranjem sredstev vseh državljanov
- plačevanje zdravstvenih storitev z javnimi sredstvi bo temeljilo na načelu, da denar sledi bolniku
- zakonodaja, ki bo preprečila mešanje javnega in zasebnega zdravstvenega sektorja
- podeljevanje koncesij zasebnim izvajalcem samo v primeru, ko bo koncesija v javnem interesu, in za čas, ko traja ta interes
- prenova obstoječih koncesijskih pogodb v skladu z novimi zakonskimi določili o koncesijah
- krepitev dejavnosti primarnega zdravstvenega varstva, še zlasti preventive kroničnih nenalezljivih bolezni in zgodnjega odkrivanja raka
- presoja vseh državnih programov in investicij z vidika njihovega vpliva na zdravje in okolje, preden jih bo obravnaval Državni zbor
- skrajšanje čakalnih vrst za nenujni ambulantni pregled pri specialistu na največ en mesec, vzpostavitev nacionalnih čakalnih vrst
- nadaljevanje uvajanja standardov kakovosti, vključno s kliničnimi protokoli

Kako se po vašem mnenju lahko izboljša položaj mladih? Navedite 3 ukrepe, ki jih boste predlagali na tem področju.

- Omejevanje prekarnega dela.

- Povečanje samooskrbe, s čimer bomo ohranili podeželje in ustvarili 20.000 delovnih mest za mlade na podeželju
- Pravica do najemnega stanovanja za mlade, ki končajo šolanje za dobo 10 leti.

Ali menite, da je potrebna reforma trga dela s spremembo Zakona o delovnih razmerjih? Če da, kakšna?

- Potrebno je skrajšati delovni čas na 6 ur dnevno.
- Potrebno je spremeniti definicijo delovnega razmerja, saj dosedanja definicija omogoča prikrito zaposlovanje (brez ustreznih pravic) za delo prek s.p.

Kako gledate na prihodnost dela in na pojavljajoče se atipične in prekarne oblike dela? Katere ukrepe boste predlagali za zavezitev naraščanja števila atipičnih in prekarnih oblik dela?

- Prekarno delo je potrebno bistveno omejiti z različnimi ukrepi: 1. Povečati število inšpektorjev. 2. Omejiti dopuščen odstotek prekarne zaposlitve znotraj enega podjetja. 3. Strožje regulirati delo agencij za posredovanje delavcev.

Kako boste spodbudili večjo vključenost delavcev v vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje za soočanje s spremembami, ki jih prinaša tehnološki razvoj in napredek?

- Potrebno je urediti delovanje javnih organizacij za izobraževanje odraslih in javne službe na tem področju; posodobiti zakonske podlage, ki sistemsko urejajo področje vseživljenjskega izobraževanja odraslih; potrebno je povečati ponudbo izobraževanja za starejše delavce in izobraževanja v tretjem življenjskem obdobju kot podporo politiki aktivnega staranja.
- Skrajšanje delovnega časa je potrebno kombinirati s stimulacijami za dodatno izobraževanje.

Ali se nam v Sloveniji v prihodnje obeta dualni sistem trga dela? Zakaj? Če je odgovor pozitiven: kakšen dualni sistem, katere so temeljne značilnosti tega sistema?

- Namesto vajeništva bi morali vzpostaviti mentorstvo ter krepiti praktični pouk v okviru formalnega izobraževanja.

Kako razumete pojem »fleksibilnost delovnega razmerja«? Ali sta fleksibilnost delovnega razmerja in zmanjševanje pravic delavcev neločljivo povezana? Zakaj?

- Fleksibilnosti delovnega razmerja načeloma nasprotujemo.

Ali menite, da je raven in distribucija plač v Republiki Sloveniji ustrezna ali ne, in če ne, v čem vidite problem in v čem rešitev?

- Največjo težavo vidimo v povečevanju neenakosti, zato se zavzemamo za najvišji razpon plač znotraj ene organizacije na razmerje 1:5.
- Prav tako je problem premoženjska neenakost, zato se zavzemamo za obdavčitev luksuza.
- Zavzemamo se za dvig minimalne plače.

Kakšna je vaša usmeritev na področju davčne politike; ali podpirate dodatno prerazdelitev davčnih bremen (z dela in potrošnje na kapital) in s tem nadaljnjo davčno razbremenitev dela in plač?

- Zavzemamo se za višjo stopnjo obdavčitve kapitala in za odpravo vseh regresivnih davkov (t.j. davkov, ki najbolj prizadenejo najrevnejše).

Ali bi morala biti po vašem mnenju takšna prerazdelitev z vidika javnofinančnih prihodkov nevtralna, in če ne, s kakšnimi ukrepi bi izpad nadomestili, katere javne storitve ali transferje iz proračuna bi zmanjšali ali ukinili?

- Potrebno je povečati stopnjo pobranih davkov z naslednjimi ukrepi:
- Povečati učinkovitost pobiranja davkov
- Dvigniti davek na kapital
- Vpeljati pravičen davek na nepremičnine in premoženje

Kaj menite o spremembi sistema davčnih olajšav, znižanju stopnje DDV in uvedbi dodatne znižane stopnje DDV za posamezne ključne izdelke za mlade družine, za ključne življenjske artikle?

- Strinjamo se z znižanjem DDV-ja za tiste dobrine, ki pripomorejo k izboljševanju porazne demografske slike in olajšajo težak položaj mladih družin pa tudi za davek na knjige, sicer pa v času gospodarske rasti DDV-ja ne bi nižali, saj bi se tako znižanje verjetno prelevilo v rast cen.

Ali ste pripravljeni podpreti spremembo zakona o minimalni plači, s katero bi se iz definicije minimalne plače izločili vsi dodatki?

- Absolutno, DA.

Ali se strinjate, da se uvede obvezna delitev dobička med zaposlene?

- Da.

Ali nameravate ohraniti enotni sistem plač v javnem sektorju? Ali menite, da je potreben kakšnih sprememb, in če da, katerih (naštejte ključne 3)?

- Da, smo za ohranitev.
- Ukrepi: Ureditev razpona plača na razmerje 1:5. Zaradi vseobsežnega političnega kadrovanja na mesta v državni in občinskih upravah načrtujemo dva ukrepa:
- Večja odgovornost birokratskega aparata in periodično preverjanje njihove usposobljenosti.
- Zagotavljanje objektivnega pristopa pri iskanju, selekciji, nameščanju javnih uslužbencev na ključna mesta v javni upravi, kar zagotavlja ustrezen vpliv na gospodarski sektor

Ali nameravate zaključiti pogajanja s sindikati javnega sektorja, ki jih je začela prejšnja vlada, in če da, kakšna bodo vaša izhodišča oziroma ali boste upoštevali tisto, kar je bilo z večino sindikatov v dosedanjih pogajanjih že usklajeno?

- Da, pogajanja nameravamo zaključiti. Rešiti je potrebno položaj najšibkejših skupin ter odpraviti očitne razlike med primerljivimi delovnimi mestu v javnem sektorju (npr med učitelji oz. vzgojitelji ter med uradniki).

ENAKE MOŽNOSTI:

Kakšen je vaš pogled na vlogo družine (žensk) pri dolgotrajni oskrbi? Je skrb za ostarele predvsem naloga in odgovornost družine v obliki neformalne oskrbe na domu ali je oskrba naloga in odgovornost države in lokalne skupnosti v obliki formalne oskrbe, ki jo izvajajo javne in zasebne institucije?

- Zavzemamo se za socialno državo, kar seveda pomeni, da mora skrb za ostarele, ki je sistemski problem, seveda naloga države in lokalnih skupnosti.

Razlike v plačah med spoloma se po letih povečujejo. Kaj boste naredili, da se ta trend zaustavi?

- Razlike v plačah med spoloma so prepovedane, zato je potrebno okrepiti delo inšpekcij, ki morajo preveriti uresničevanje tega načela v praksi.

Kaj boste naredili, da boste zmanjšali brezposelnost mladih, izobraženih žensk?

- Odprli bi diskusijo o vpeljavi pozitivne diskriminacije pri zaposlovanju.

Kaj konkretno boste storili za uvedbo diferencirane prispevne stopnje za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni kot ekonomsko spodbudo za vlaganje v varnost in zdravje pri delu? Kdaj boste, če boste na oblasti, sprejeli novi Pravilnik o poklicnih boleznih? In zakaj mislite, da ga ni že od osamosvojitve dalje?

- Na tej točki povsem podpiramo prizadevanja sindikatov in z njihove strani predlagane ukrepe.

Ali boste upoštevali usklajena izhodišča za prenovo pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jih je sprejel Ekonomsko-socialni svet, in skupna stališča sindikalnih central, s katerimi naslednjo koalicijo seznanjajo, kakšno zdravstveno reformo podpirajo? (Če izhodišč in stališč ne poznate, vam jih lahko posredujemo.)

- Tudi na tej točki podpiramo prizadevanja sindikatov.

Kakšen naj bo zakon o rezervnem demografskem skladu?

- Tak da bo zagotavljal dodaten priliv v pokojninsko blagajno, vendar brez privatizacije podjetij.

Kako boste zagotovili ustrezen življenjski standard upokoјencev?

- Odpraviti je potrebno krivice iz preteklosti, najnižjo pokojnino dvigniti nad prag revščine.

Kako gledate na socialni dialog in reprezentativnost socialnih partnerjev? Kakšen pomen imajo za vas sklepi Ekonomsko-socialnega sveta?

- Praviloma podpiramo stališča sindikatov in ne kapitala.

Socialni dialog je del evropskega socialnega modela in element Pogodbe o delovanju Evropske unije. Ali menite, da je čas, da socialni dialog postane ustavna kategorija?

- V Solidarnosti se zavzemamo za številne ustavne spremembe, ki bi okrepile moč večine prebivalstva: pravica do dela, pravica do stanovanja, pravica do uživanja kulturnih dobrin. Socialni dialog je civilizacijski dosežek, ampak poleg tega bi bilo potrebno vpeljati obvezno delitev dobička med zaposlene ter delavsko sooupravljanje.

Ali menite, da Slovenija potrebuje socialni sporazum in ali si boste prizadevali za njegovo sklenitev?

- Da.

Kako vidite financiranje socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj (financirajo jih le člani sindikalnih in delodajalskih organizacij)? Ali menite, da Slovenija potrebuje splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo oziroma dogovor o politiki plač?

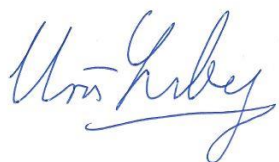
- Da.

Kakšen je vaš pogled na možnosti normativne ureditve razlik med pravicami članov in nečlanov sindikata?

- Sindikalni boj je ključnega pomena za vzpostavljanje solidarne družbe zato bi stimulirali včlanjevanje. Vendar ne način prisile, ampak kot davčno olajšavo za plačano članarino.

Uroš Lubej,

predsednik stranke

»Čas je za novo orientacijo!«

Srečko Kosovel